

Virtualni svijet i empatija mladih

- Nensi Araminčić, mag.med.lab.diag.
- prof. izvrsna savjetnica
- Medicinska škola u Rijeci
- 25. studenoga 2024.

Sadržaj ove prezentacije

- Definicija nasilja i online nasilja
- Mladi i online nasilje
- Društvene mreže i online nasilje
- Sudionici nasilja: zlostavljač, žrtva, promatrači
- Posljedice online nasilja
- Nasilje nad ženama

Definicija nasilja i online nasilja

- **Nasilje** – svjesna okrutnost usmjerena prema drugome sa ciljem stjecanja moći nanošenjem psihičke i/ili fizičke boli.
- **Online nasilje** ili **cyberbullying** – uključuje slanje, objavljivanje ili dijeljenje negativnog, štetnog ili lažnog sadržaja o nekoj osobi.

Što kaže statistika?

- Svako četvrto dijete izloženo je nasilju vršnjaka
- 15% učenika uključeno je u nasilje – kao nasilnici ili kao žrtve
- 4% slučajeva nasilja pokušava spriječiti odrasla osoba
- U 85% slučajeva žrtvi nasilja ne pomaže nitko

STOP VIOLENCE

Što kaže statistika?

- Svaki šesti učenik u Europi žrtva je online nasilja!

Mladi i online nasilje

- Mladi su skloni „obračunima” s vršnjacima u virtualnom prostoru.
- Prema praćenju stručnjaka za kibernetičku sigurnost stalno je u porastu među mladima: distribucija lažnih podataka, dijeljenje tuđih fotografija i videozapisa bez znanja i dopuštenja dotične osobe, vrijeđanje, maltretiranje i dezinformiranje.
- U virtualnom prostoru nisu u dometu roditelja, odgajatelja, nastavnika...
- Riječ je o **online nasilju** ili **cyberbullying** - u.

Klasifikacija online nasilja

- Vrijeđanje porukama (**Flaming**) – slanje ljutih, neugodnih i vulgarnih poruka pojedincu ili online grupi
- Online uznemiravanje (**Online harassment**) – ponavljajuće slanje prijetećih, zlobnih i uvredljivih poruka
- Klevetanje (**Denigration**) – slanje ili objavljivanje neistinitih izjava o nekoj osobi sa ciljem narušavanja ugleda
- Lažno predstavljanje (**Impersonation**) – skrivanje identiteta u svrhu narušavanja ugleda druge osobe
- Nedoizvoljeno priopćavanje (**Outing**) – dijeljenje nećijih tajni, informacija ili slika
- Obmanjivanje (**Trickery**) – nagovaranje osobe na otkrivanje vlastitih tajni i distribucija istih dalje
- Izdvajanje (**Exclusion**) – namjerno, okrutno isključivanje pojedinca iz online grupe
- Uhođenje (**Cyberstalking**) – ponavljano uznemiravanje i zastrašivanje koje uključuje prijeteće i izaziva strah kod osobe

Oblici online
nasilja

Exclusion

Harassment

Trolling

Masquerading

Doxing

Manjak empatije kod mladih

- Žrtvi čije su eksplicitne fotografije postale predmetom javnosti potrebna je podrška roditelja i prijatelja, a dešava se suprotno.
- Iako su često žrtve djevojke, uglavnom se uočava manjak empatije kod drugih učenica.

Online nasilje

IT moćno je oružje u rukama
zlostavljača!!!

Sudionici u nasilju

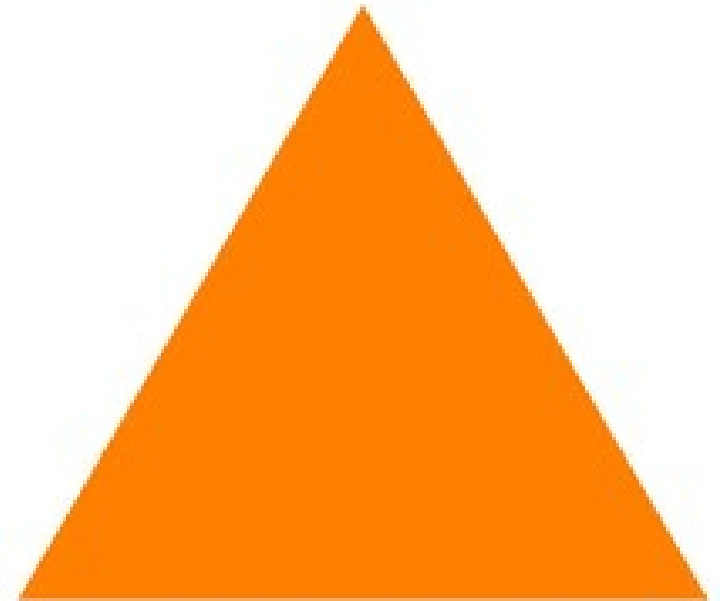
Zlostavljač

Žrtva

Promatrači

Trokut: zlostavljač – žrtva - promatrači

- Zlostavljač – počinitelj nedjela
- Žrtva – meta zlostavljača
- Promatrači – publika; razlikuju se štetni i korisni

Štetni promatrači

- Oni potiču i podupiru nasilnika
- Ne čine ništa da pomognu žrtvi
- Stigmatiziraju žrtvu

Korisni promatrači

- Traže zaustavljanje nasilja
- Pružaju podršku žrtvi
- Prijavljaju nasilje odraslima

Zadaća škole

- Rad na pomaku štetnih promatrača nasilja u korisne promatrače!!
- Škola je mjesto nulte tolerancije na nasilje.
- Nasilje mora biti detektirano i procesuirano.
- Neophodan je zajednički rad na liniji:
 1. nastavnici
 2. razrednici
 3. stručna služba
 4. ravnatelj
 5. roditelji!

Zadaća škole

- Zaštita mentalnog zdravlja učenika
- Osnažiti mlade da razviju bolju psihološku otpornost i prepoznaju da postoji rješenje za izazove s kojima se suočavaju.

Zadaća škole

- 1. promicati poziciju korisnih promatrača
- 2. osnaživati učenike da prijavljuju online nasilje odraslima
- 3. podizati empatiju učenika za žrtve nasilja
- **Kako?**
- 1. tematski satovi razrednika
- 2. radionice za učenike – igranje uloga
- 3. uključivanje školskog psihologa

Profil online zlostavljača (cyberbully)

- 39% online zlostavljača su uspješni u školi
- 32% online zlostavljača često koristi neke supstance
- 27% online zlostavljača je i prethodno imalo delikventno ponašanje
- 16% online zlostavljača je vrlo depresivno
- 36% učenika je doživjelo i poziciju online zlostavljača i poziciju žrtve

Rizični čimbenici za razvoj nasilnih poriva

- Obiteljsko okruženje
- Osobine učenika
- Utjecaj vršnjačke grupe
- Utjecaj medija

Online zlostavljač i žrtva

- Online zlostavljač često nema uvid u posljedice svoga postupanja prema žrtvi. Stoga nema osjećaj da je počinio nešto loše.

Posljedice online nasilja

- Kod žrtve se javljaju: anksioznost, depresija, socijalna izolacija, uznemirenost nakon korištenja računala ili mobitela, manjak samopoštovanja, lošiji školski uspjeh ...

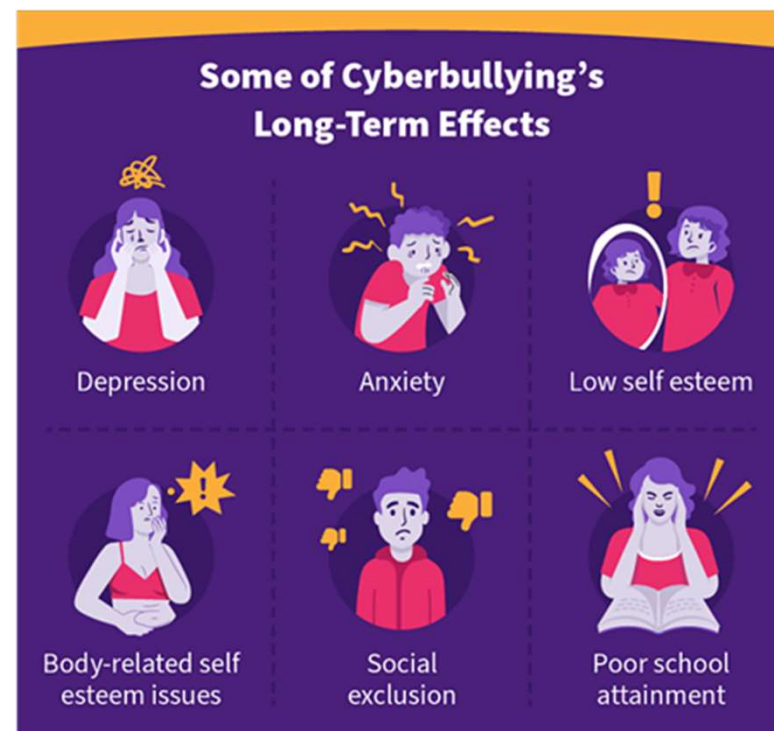
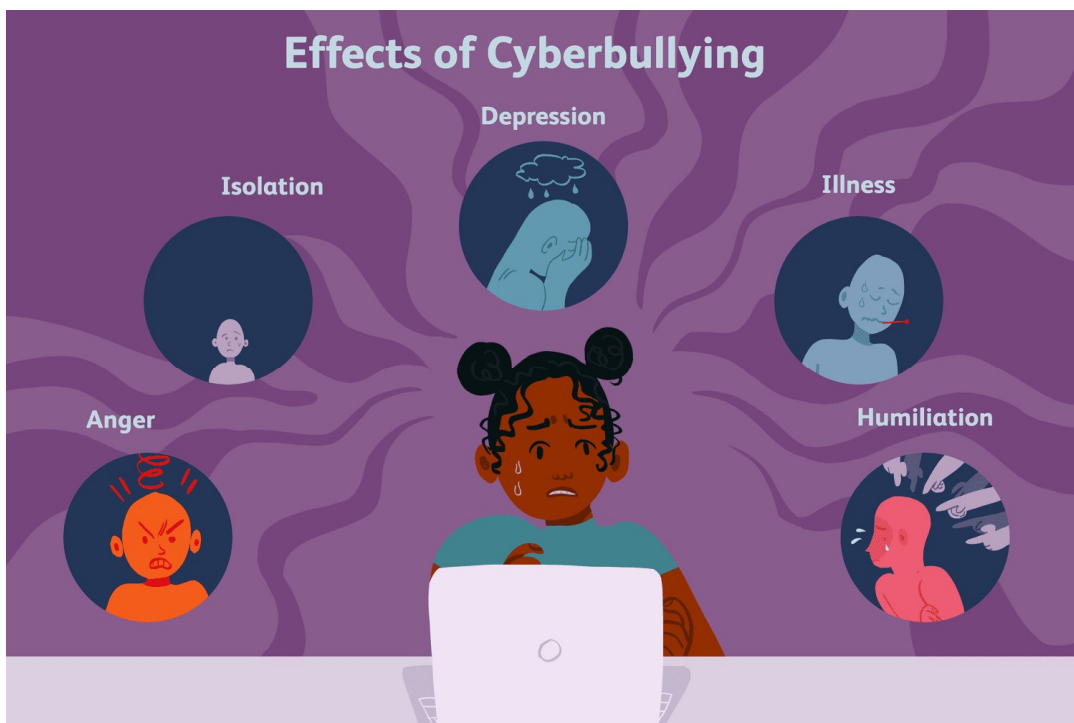

Obilježja žrtve

- Nesigurna
- Oprezna
- Mirna
- Povučena
- Niskog samopoštovanja
- Usamljena
- Utučena
- Plačljiva
- Prestrašena
- Izolirana
- Ima malo prijatelja ili ih uopće više nema

Kratkoročni i dugoročni učinci online nasilja

Toksičan sram

- Razvija se kao posljedica proživljene traume te emocionalnog ili fizičkog zlostavljanja.
- Takav sram može dovesti do depresije, zlouporabe toksičnih tvari, samoozljeđivanja, poremećaja prehrane i drugih problema mentalnog zdravlja.
- Žrtva se osjeća manje vrijednom i manje voljenom.
- Zahtijeva uključivanje žrtve u psihoterapijski proces.

Opcije posljedica po počinitelja

- Odgojne mjere
- Upućivanje na psihološko savjetovanje
- Mjera nadzora u obitelji
- Kazneno djelo!

The logo features the word "STOP" in large, bold, sans-serif capital letters. Each letter is contained within a colored circle: 'S' is red, 'T' is orange, 'O' is yellow, and 'P' is green. Below this, the word "cyberbullying" is written in a bold, black, lowercase sans-serif font.

STOP
cyberbullying

Očekivana nova prijetnja

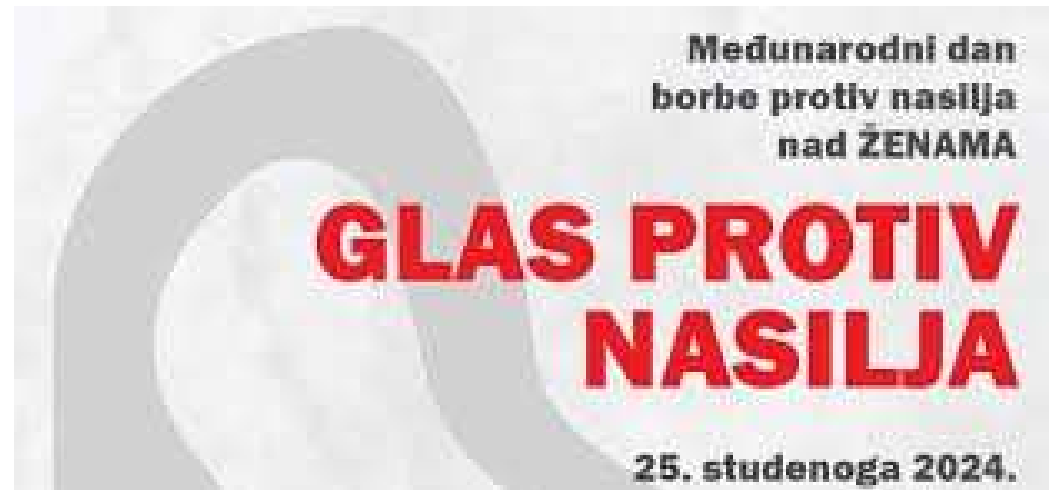
Uskoro bi novi problem mogli predstavljati lažni videoradovi temeljeni na umjetnoj inteligenciji, tzv. deepfake intimne slike.

Statistike govore...

- Anketa zaklade World Web Foundation provedena 2020. u 180 zemalja svijeta pokazala je slijedeće:
- 52% mladih žena i djevojaka doživjelo je zlostavljanje na Internetu
- 27 puta veće je online uznemiravanje žena nego muškaraca
- Izvješće UN-a kaže da je čak 73% novinarki doživjelo online nasilje tijekom svoga rada i čak 58% političarki.

25. studenoga 2024.

Oblici nasilja nad ženama

- Fizičko nasilje
- Psihičko nasilje
- Socijalno nasilje
- Ekonomsko nasilje
- U RH svakih 15 minuta jedna žena doživi nasilje.
- 37% mladih žena u RH doživjelo je nasilje od svog partnera.
- U zadnjih 21 godinu ubijeno je 414 žena u RH.
- RH je treća u EU po broju ubojstava žena.
- U 2024. u RH ubijeno je 14 žena.
- Žene su najbrojnije žrtve obiteljskog nasilja u RH.

Najčešća životna dob žrtava online nasilja

13 – 17 godina, češće djevojke

Za kraj...

- Učenike treba poticati da svako elektroničko uznemiravanje ili bilo kakav drugi oblik nasilja u virtualnom svijetu prijave odraslima!
- Podizanje svijesti o ovom problemu kod nastavnika, učenika i roditelja prvi je korak u prevenciji, kroz: tematske satove razrednika i roditeljske sastanke, stručno usavršavanje i radionice za nastavnike, tematska nastavnička vijeća, uključivanje školskog psihologa i stručnjaka izvan škole.

Hvala na pozornosti!
